

سیره پیامبر ﷺ ۳

زیبایی اخلاق

حبیب الله فرحزاد

الطوبى محرابى

سرشناسه	فرزاد، حبيب‌الله، ۱۳۴۱ -
عنوان	زيباى اخلاق [كتاب/حبيب‌الله فرزاد.
مشخصات نشر	قم: طوبای محبت، ۱۳۹۱
مشخصات ظاهري	۲۸۸ ص.
فروست	سیره پیامبر؛ ۳.
شابک	ISBN : ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۸۵-۶۳-۰
یادداشت	چاپ دوم. چاپ سوم: بهار ۱۳۹۲. چاپ هشتم ۱۳۹۷
موضوع	محمد ﷺ پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق.
موضوع	اخلاق اسلامی
موضوع	راه و رسم زندگی (اسلام) — احادیث
رده بندی کنگره	۱۳۹۱ ۴۹۳/۹/ BP۲۲۲
رده بندی دیویی	۲۹۷/۹۳
رده بندی دیویی	۳۱۱۸۴۴۴

زيباى اخلاق

سیره پیامبر اکرم ﷺ جلد ۳
مؤلف: حبيب الله فرزاد
تدوين و ویرایش: اکبر اسدی
انتشارات: طوبای محبت
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
چاپخانه: طه
نوبت چاپ: نهم ۱۳۹۹
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۸۵-۶۳-۰
قیمت: ۳۲۰۰۰ تومان

نشانی: قم، بلوار سمیه، خیابان عباس آباد (شهیدین)، پلاک ۱۱۲
۰۹۱۲۶۵۱۴۳۳۹ ۰۲۵-۳۷۸۳۲۱۴۳ ۰۲۵-۳۷۷۴۰۰۶۶

مرکز توزیع بین المللی کتب و آثار اسلامی رسالت غدیر

www.tobaymohebat.ir

info@tobaymohebat.ir

← [tobaymohebat](https://www.tobaymohebat.ir)

📷 [tobaymohebat](https://www.tobaymohebat.ir)

فهرست

- ۱۵..... پیشگفتار
- ۱۹..... جلسه اول
- ۱۹..... پاداش بی شمار
- ۲۰..... سفر ولایت
- ۲۱..... گناه مقربان
- ۲۲..... مراتب ادب
- ۲۳..... پیامد عطوفت
- ۲۴..... برتر از نماز بیست هزار ساله
- ۲۶..... تربیت‌های آسمانی
- ۲۷..... تربیت یافته پیامبر
- ۲۸..... تسلیم در برابر حق
- ۲۹..... خلق عظیم
- ۳۰..... عظمت خلقت
- ۳۱..... بیان خلق پیامبر
- ۳۲..... پستی دنیا
- ۳۳..... هدف بعثت
- ۳۴..... حقیقت دین
- ۳۵..... اخلاق در میزان اعمال
- ۳۶..... تقویت ایمان و کفر
- ۳۷..... به سوی بهشت
- ۳۸..... رهایی از بخل نفس

- ۳۹..... سر آغاز نامه عمل مؤمن
- ۴۰..... معیار انتخاب همسر
- ۴۱..... گنجینه‌های رزق
- ۴۲..... بهشتِ خانه
- ۴۳..... آشتی با خدا
- ۴۳..... بر خورد زیبای پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۴۵..... **جلسه دوم**
- ۴۵..... تخلی به اخلاق الهی
- ۴۶..... همراهی با پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۴۷..... بهشت و جهنم ناگزیر
- ۴۸..... گناه نابخشودنی
- ۴۹..... در بند گناه
- ۵۰..... آتش بد اخلاقی
- ۵۱..... همسان شرک به خدا
- ۵۱..... آتش نقد
- ۵۲..... وعده‌های خداوند
- ۵۳..... درخواست و اجابت
- ۵۴..... اجابت نکردن موسی
- ۵۵..... جزای نقد
- ۵۶..... زمامداران بهشت و جهنم
- ۵۷..... گرایش به اخلاق
- ۵۸..... شیخ جعفر کاشف الغطا
- ۵۸..... ملامت ممنوع!
- ۵۹..... کرامت شیخ جعفر
- ۶۰..... اهل گذشت
- ۶۱..... آیت الله بروجردی
- ۶۲..... حاج میرزا علی آقای شیرازی

- ۶۴..... مدارا با همسر.....
- ۶۴..... بازگشت اعمال.....
- ۶۵..... دست بالای دست.....
- ۶۶..... حرمت اهل ایمان.....
- ۶۸..... **جلسه سوم**.....
- ۶۸..... سید روزها.....
- ۶۹..... برترین عمل در روز جمعه.....
- ۷۰..... لطافت و زیبایی دین.....
- ۷۱..... فساد عمل.....
- ۷۱..... آتش درون.....
- ۷۲..... درخت و آتش.....
- ۷۳..... شعور و عکس العمل گیاهان.....
- ۷۴..... درک موجودات.....
- ۷۶..... تهدید و بشارت گل.....
- ۷۷..... حکایتی شنیدنی.....
- ۷۹..... برکات تقوی.....
- ۸۰..... تباهی اعمال و عبادات.....
- ۸۲..... بدخلقی و فشار قبر.....
- ۸۲..... سعد بن معاذ.....
- ۸۳..... موقعیت سعد بن معاذ.....
- ۸۴..... گوساله سامری.....
- ۸۵..... مراسم تشییع و دفن سعد.....
- ۸۶..... فشار قبر.....
- ۸۸..... بدخلقی با خانواده و فشار قبر.....
- ۹۰..... مراقبت در معاشرت با خانواده.....
- ۹۱..... **جلسه چهارم**.....
- ۹۱..... سنگینی میزان اعمال.....

۹۲.....	کمبود اخلاق.....
۹۳.....	فلسفه احکام.....
۹۵.....	به دنبال بهترین ها.....
۹۶.....	عبادت و اطاعت.....
۹۷.....	نفس پرستی.....
۹۸.....	وظیفه شناسی.....
۹۹.....	گردنه شیطان.....
۱۰۰.....	تخلق به اخلاق الهی.....
۱۰۱.....	پاداش خوش اخلاقی.....
۱۰۲.....	لذت خوش اخلاقی.....
۱۰۳.....	جاذبه خلق و خوی زیبا.....
۱۰۵.....	احیای نفوس.....
۱۰۵.....	اصلاح درون.....
۱۰۶.....	بر مدار واقعیت.....
۱۰۷.....	مصائب اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۱۰۸.....	جاذبه حسن خلق.....
۱۰۹.....	رفاقت و یگانگی.....
۱۰۹.....	ملایمت و نرمی.....
۱۱۱.....	جلسه پنجم
۱۱۱.....	برترین دعا.....
۱۱۳.....	برتری ایمان.....
۱۱۴.....	طبیعت اولیای خدا.....
۱۱۵.....	فساد عمل.....
۱۱۵.....	امام مبین.....
۱۱۶.....	اساس خوش اخلاقی.....
۱۱۷.....	نرمخویی.....
۱۱۷.....	کلید بدی ها.....

۱۱۸.....	بر لب پرتگاه جهنم
۱۱۹.....	احیاگر کینه‌ها
۱۲۰.....	آتش دل‌ها
۱۲۱.....	مهار آتش غضب
۱۲۲.....	حلم و بردباری
۱۲۲.....	حسن خلق با همه
۱۲۴.....	اخلاق در میدان نبرد
۱۲۵.....	شیرین‌ترین پیروزی
۱۲۷.....	تأثیر نرم‌خویی
۱۲۷.....	سیره عیسی <small>علیه السلام</small>
۱۲۸.....	بدترین چیزها
۱۳۰.....	ایمنی از خشم خدا
۱۳۱.....	سیر و سلوک
۱۳۱.....	ترک حیوانی
۱۳۲.....	منشأ غضب
۱۳۳.....	در افق انبیا
۱۳۳.....	در برابر بی‌اعتنایی غلام
۱۳۵.....	پیامبر و یتیم بد اخلاق
۱۳۵.....	انتظار از دیگران
۱۳۷.....	جلسه ششم
۱۳۷.....	مظهر خلق حسن
۱۳۸.....	طفیل وجود اهل بیت <small>علیهم السلام</small>
۱۳۹.....	معیار ایمان
۱۴۰.....	نزدیک‌ترین مردم به پیامبر
۱۴۲.....	صفات ذاتی
۱۴۳.....	تلاش برای اصلاح
۱۴۴.....	نرم‌خویی، پاکیزه‌گویی و گشاده‌رویی

- ۱۴۵..... انتهای حلم و بردباری.
- ۱۴۶..... تجاهل امیرالمؤمنین ع.
- ۱۴۷..... تغافل و چشم پوشی.
- ۱۴۸..... اهریمن خشم.
- ۱۴۹..... خشمی که کنترل شد.
- ۱۵۰..... شعله‌ای برافروخته.
- ۱۵۱..... کاظم آل محمد ص.
- ۱۵۲..... محبوب ترین جرعه‌ها.
- ۱۵۳..... قلبی آکنده از رضایت.
- ۱۵۴..... امام صادق ع در مرگ خردسالشان.
- ۱۵۵..... تأثر نفس.
- ۱۵۶..... لذت فرو بردن خشم.
- ۱۵۷..... به مناسبت ولادت امام رضا ع.
- ۱۵۷..... حقیقت دین.
- ۱۵۸..... خانواده‌ای از اهل بهشت.
- ۱۶۰..... رفاقت با اطرافیان.
- ۱۶۰..... انس و الفت با اطرافیان.
- ۱۶۲..... هم درجه با امام رضا ع.
- ۱۶۴..... **جلسه هفتم**.
- ۱۶۴..... تطهیر از گناه.
- ۱۶۵..... دری از عافیت.
- ۱۶۶..... مثلث حسن خلق.
- ۱۶۷..... خمیرمایه حسن خلق.
- ۱۶۷..... مهار ایمان.
- ۱۶۸..... آسان‌گیری.
- ۱۶۹..... نرمش و ملایمت.
- ۱۷۰..... باطن غیبت.

- آثار تخریبی عصب..... ۱۷۲
- جنود شیطان..... ۱۷۲
- خروج از اعتدال..... ۱۷۳
- آزار خداوند..... ۱۷۴
- پیوند خدا و خلق..... ۱۷۵
- اخلاق پیامبر از زبان آنس..... ۱۷۷
- آشی که ریخت..... ۱۷۸
- نقد افراد..... ۱۷۸
- نخی از عبای پیامبر..... ۱۷۹
- راه‌های مهار غضب..... ۱۸۰
- (۱) دعا و توسل..... ۱۸۰
- (۲) پناه بردن به خداوند..... ۱۸۱
- (۳) یاد خداوند..... ۱۸۲
- (۴) کوچک شمردن خود..... ۱۸۳
- (۵) کم کردن حساسیت‌ها..... ۱۸۵
- (۶) تغییر وضعیت..... ۱۸۵
- (۷) تغییر مکان..... ۱۸۶
- (۸) وضو گرفتن..... ۱۸۶
- (۹) سکوت در برابر خشمگین..... ۱۸۷
- (۱۰) تمرین و تلاش..... ۱۸۷
- (۱۱) شناخت ارج و مقام حلم..... ۱۸۸
- (۱۲) جریمه کردن خود..... ۱۸۹
- نماز یکشنبه ماه ذیقعدہ..... ۱۹۱
- ادای حق الناس..... ۱۹۲
- حفظ ایمان..... ۱۹۳
- مرگ با عزت..... ۱۹۳

- ۱۹۵..... **جلسه هشتم**
- ۱۹۵..... هنگام دیدار
- ۱۹۶..... سرچشمه خوبی‌ها
- ۱۹۷..... تحمل و تغافل
- ۱۹۸..... رفتار بزرگوارانه
- ۱۹۹..... خود مشغولی
- ۲۰۰..... پرده جهل
- ۲۰۱..... پیشگیری از غضب
- ۲۰۲..... آرزوی اهل معرفت
- ۲۰۴..... خستگی در کارها
- ۲۰۴..... بی توجهی به نفس
- ۲۰۵..... نرمی در گفتار
- ۲۰۶..... سکوت جاهل
- ۲۰۶..... کم‌گویی حضرت آدم علیه السلام
- ۲۰۸..... عیال خداوند
- ۲۰۹..... سنجیده‌گویی
- ۲۱۰..... زیباترین و زشت‌ترین آفریده
- ۲۱۱..... رابطه گفتار و رفتار
- ۲۱۲..... مناجات‌های زیبا و دلنشین
- ۲۱۳..... رفعت کلام
- ۲۱۴..... عباد الرحمن
- ۲۱۵..... بهترین اعمال
- ۲۱۶..... **جلسه نهم**
- ۲۱۶..... دعای مستجاب
- ۲۱۷..... راه‌رهایی از بحران
- ۲۱۷..... نرم‌خویی پیامبر
- ۲۱۹..... از همان دست

- ۲۲۰..... نکیر و منکر
- ۲۲۱..... یگانگی با خداوند
- ۲۲۲..... خطاپوشی و زیانمایی
- ۲۲۳..... پوشش گناهان
- ۲۲۵..... بازتاب رفتار
- ۲۲۶..... نرمش در گفتار
- ۲۲۷..... زبان صمیمیت
- ۲۲۸..... دعا در پاسخ بد زبانی
- ۲۲۹..... مالک اشتر در بازار
- ۲۳۰..... پاسخ امام سجاد علیه السلام
- ۲۳۱..... بوسه بر آستان بهشت
- ۲۳۲..... تواضع در برابر حق
- ۲۳۲..... جمال انسان
- ۲۳۳..... زیباگویی با همه
- ۲۳۴..... سخن سنجیده
- ۲۳۶..... **جلسه دهم**
- ۲۳۶..... صلوات و سلام خداوند
- ۲۳۷..... اساس حسن خلق
- ۲۳۸..... گشاده‌رویی
- ۲۳۹..... شادابی مؤمن
- ۲۴۰..... خوش خبری
- ۲۴۱..... مسئولیت و صلاحیت
- ۲۴۲..... پرهیز از نزاع
- ۲۴۳..... رهایی از دام فتنه‌ها
- ۲۴۴..... آداب دیدار
- ۲۴۵..... دام محبت
- ۲۴۶..... ارتباط‌های عبادت آمیز

۲۴۷.....	گشاده‌رویی با خداوند و اولیای الهی.....
۲۴۸.....	تقسیم عادلانه.....
۲۵۰.....	مقام رضا.....
۲۵۱.....	نشاط در نماز.....
۲۵۱.....	داده‌های خدا.....
۲۵۲.....	سفره کرم خدا و اولیا.....
۲۵۳.....	قرب به خدا.....
۲۵۴.....	زیباترین هدیه.....
۲۵۵.....	ارتباطی زیبا.....
۲۵۵.....	زدودن کینه‌ها.....
۲۵۶.....	خصلت هر آزاده.....
۲۵۶.....	بهشت واجب.....
۲۵۷.....	نشانه رستگاری.....
۲۵۸.....	نخستین عطا.....
۲۶۰.....	فهرست آیات.....
۲۶۳.....	فهرست روایات و دعاها.....
۲۸۱.....	فهرست منابع.....

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على سيدنا و حبيبنا محمد و آله الطاهرين.
خداوند بزرگ را سپاس می گوئیم که همه نعمت های معنوی و مادی را
به ما عنایت فرمود و ما را از امت برترین پیامبر و اولیای گرامی اش قرار داد
و بهترین و کامل ترین مکتب را نصیب ما فرمود.
پیامبر گرامی اسلام و اوصیای گرامی اش، تربیت یافتگان حق تعالی و
حلقه اتصال و پیوند انسان ها با خدای بزرگ بوده و در حقیقت صراط
مستقیم و تنهاترین راه به سوی خداوند و کمال مطلق اند.

مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بَدَاءَ بِكُمْ وَ مَنْ وَحَدَهُ قَبْلَ عَنكُمْ وَ مَنْ قَصَدَهُ تَوَجَّهَ بِكُمْ؛

هر کس اراده خداشناسی و اشتیاق به خدا در دل یافت، به پیروی

از شما یافت. و هر کس خدا را به یگانگی شناخت، به تعلیم شما پذیرفت. و هر کس خداطلب گردید، به توجه به شما گردید.

تأسی به این پیشوایان و پیروی از آنان، سرلوحه هدایت و کمال و سعادت انسان‌هاست و کنکاش در سیره و روش این هادیان بشر و تبیین آن، یکی از ضروری‌ترین اسباب رشد و تعالی انسان است. از این رو بر آن شدیم با بضاعت اندک خود، در جلساتی دوستانه، مباحثی پیرامون سیره عملی و رفتاری این بزرگواران مطرح نموده و حاصل آن را در اختیار خوانندگان گرامی قرار دهیم.

در میان مباحث مطرح شده، سیره حسن خلق و آموزه‌های رفتاری پیامبر اکرم و حضرات معصومین علیهم‌السلام در معاشرت با دیگران، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار بوده و تعالی جامعه اسلامی بیش از پیش نیازمند آن است.

پیامبر عزیز ما مظهر خلق و خوی زیبا بوده و خداوند آن حضرت را به این ویژگی ستوده است. «إِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ»^۱ به راستی تو دارای اخلاق بسیار بزرگوارانه‌ای هستی.» و خود آن حضرت نیز هدف بعثت خود را نشر و ترویج اخلاق نیک بر شمرده و فرموده است:

إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ؛^۲ من تنها از آن رو برانگیخته شدم

۱- سوره قلم، آیه ۴.

۲- مکارم الاخلاق، ص ۵۸ بحار الانوار، ج ۱۶، ص ۲۱۰.

که اخلاق کریمه و صفات ستوده را در بشر به کمال رسانم و به پایان آوردم.

و حقیقت آیین و مکتب اسلام در دیدگاه پیامبر اسلام ﷺ چیزی جز اخلاق نیک نیست که فرمودند: «الإسلامُ حُسْنُ الخُلُقِ؛^۱ حقیقت اسلام اخلاق زیباست».

من ندیدم در جهان جست و جو هیچ اهلیت به از خلق نکو پیامبر که هدف و مقصدش را اخلاق نیکو بیان فرموده است، خود آئینه تمام نمای حق تعالی است و با خلق زیبا و رفتار پسندیده، عالم و عالمیان را متحول فرموده است. اگر خلق الهی و زیبایی او نبود، قطعاً این چنین به این مکتب الهی گرایش پیدا نمی کردند. «حسنت به اتفاق ملاحظت جهان گرفت.»

فِيهَا رَحْمَةٌ مِّنَ اللَّهِ لَئِن تَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ؛^۲ به برکت رحمت الهی در برابر مردم نرم و مهربان شدی.

اگر خشن و سنگدل بودی، از اطراف تو پراکنده می شدند.

نشر دو کتاب «محبت و رحمت» و «محبت زنان و کودکان» در سیره پیامبر گرامی اسلام، با استقبال و تشویق فراوان روبه رو شد و ما را بر آن داشت که جلد سوم آن را با موضوع «زیبایی اخلاق» در سیره پیامبر ﷺ، در

۱ - میزان الحکمة، ص ۱۳۴۳، ح ۸۸۱۵ به نقل از کنز العمال.

۲ - سورة آل عمران، آیه ۱۵۸.

اختیار خواننده گرامی قرار دهیم.

امید فراوان دارم که خوانندگان گرامی با مطالعه این مباحث، از سر دقت و توجه، موضوع اخلاق را سرلوحه زندگی خود قرار داده و به تحولی چشمگیر در رفتار و معاشرت خویش دست یابند و نردبان کمال و مدارج تعالی را طی نموده و به سعادت جاودان نائل گردند.

در پایان از همه دست‌اندرکاران تدوین و ویرایش و آماده‌سازی و نشر این معارف بلند سپاسگزارم و برای آنان توفیق روز افزون آرزو دارم. همچنین پیشاپیش از همه خوانندگان گرامی که با نظرات خود ما را در ارائه هر چه بهتر این مباحث یاری می‌دهند تشکر می‌کنم.

همزمان با ایام ولادت با سعادت سیده زان عالم، حضرت فاطمه زهرا علیها السلام

قم مقدسه، بهار ۱۳۹۱ - حبيب الله فرحزاد